

Na temelju članka 46. st. 3. Statuta Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti, Vijeće Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti na 13. sjednici u akademskoj godini 2022./2023., održanoj dana 20. rujna 2023. donosi

PRAVILNIK VELEUČILIŠTA O UPRAVLJANJU RIZICIMA

I. OPĆE ODREDBE

Svrha i cilj

Članak 1.

- (1) Ovim Pravilnikom propisuju se postupci pri upravljanju rizicima na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti (u daljnjem tekstu: Veleučilište).
- (2) U radu Veleučilišta potrebno je upravljati rizicima i utvrditi rizike koji imaju utjecaj na ostvarenje ciljeva, te njima sustavno upravljati kako bi se smanjili štetni ishodi i ostvario pozitivan rezultat Veleučilišta.
- (3) Djelotvorno upravljanje rizicima omogućuje prihvatljivu razinu sigurnosti ostvarenja zadanih ciljeva Veleučilišta.
- (4) Svrha upravljanja rizicima je poboljšanje organizacije izvedbe neke aktivnosti ili više povezanih aktivnosti u procesu, putem identificiranja rizika, procjene rizika, postupanja po rizicima i praćenja i izvješćivanja po rizicima.
- (5) Cilj upravljanja rizicima u aktivnostima procesa je da se provođenjem mjera utječe na vjerojatnost pojave rizika, da se smanji, eliminira ili zadrži na prihvatljivom nivou. Osim štetnog utjecaja rizika, potrebno je razmotriti mogućnost iskorištavanja i pozitivnog učinka nastupa određenog rizika.

Područje primjene

Članak 2.

- (1) Upravljanje rizicima primjenjuje se na ključne rizike u svim područjima rada Veleučilišta, uključujući procese planiranja i donošenja odluka, poslovne procese, funkcije i druge.
- (2) Sve aktivnosti upravljanja rizicima moraju biti u skladu sa zakonskim okvirom i pravilima osiguravanja kvalitete na Veleučilištu.

Definicije pojmova

Članak 3.

U ovom Pravilniku, kad god je svrsishodno, primjenjuju se sljedeći nazivi i definicije pojmova:

Akcijski plan je plan postupanja za smanjivanje odnosno ublažavanje rizika iz kojeg je razvidan pregled ključnih rizika, opis rizika, opis radnji za smanjivanje odnosno ublažavanje rizika, osobe zadužene za rješavanje rizika, rokovi provedbe i načina nadzora provedbe plana

Cilj je rezultat ili buduće željeno stanje koje se želi ostvariti u određenom razdoblju.

Identifikacija (utvrđivanje) rizika je proces pronalaženja, prepoznavanja i opisivanja ključnih rizika.

Inherentna razina rizika je razina rizika u slučaju neprimjene ili prije primjene kontrola i faktora koji ublažuju rizike.

Kontrola je svaka mjera ili radnja koju poduzima nadležno tijelo, rukovoditelj ili zaposlenik u svrhu upravljanja rizicima i povećanja vjerojatnosti da će se postavljeni ciljevi ostvariti.

Ključni rizici su rizici koji ugrožavaju strateške ciljeve Veleučilišta, dovode u pitanje učinkovitost poslovnog procesa, mogu uzrokovati znatnu štetu i financijske gubitke, ozbiljno utječu na ugled Veleučilišta, dovode u pitanje sigurnost zaposlenika i drugi rizici koji ugrožavaju ostvarenje utvrđenih ciljeva Veleučilišta.

Opis rizika je opis utvrđenog rizika uzimajući u obzir glavni uzrok rizika te potencijalne posljedice rizika (učinak na ciljeve ili aktivnosti).

Procjena rizika je postupak kojim se na sustavan način obavlja procjena rizika i određuje vjerojatnost nastanka rizika i učinak nepovoljnih uvjeta ili događaja po ostvarenje cilja. Poslovni (radni) proces je skup povezanih aktivnosti za čije se provođenje koriste resursi radi ostvarenja cilja procesa.

Postupanje po rizicima ili odgovor na rizike je razmatranje mogućih primjena mjera i radnji kojima se može utjecati na prihvatljivost rizika.

Praćenje rizika je dio ciklusa upravljanja rizicima u kojem se provjerava funkcioniraju li u praksi predložene kontrolne aktivnosti i sprječavaju li odnosno ublažavaju li određeni rizik.

Registar rizika je pregled utvrđenih ključnih rizika, opisa rizika, procjene rizika na temelju učinka i vjerojatnosti, potrebnih aktivnosti, odnosno kontrola koje će smanjiti posljedice rizika, osoba koje su zadužene za provođenje određenih aktivnosti kao i rokova za njihovo izvršenje.

Rizik je mogućnost nastanka događaja koji mogu nepovoljno utjecati na ostvarenje ciljeva.

Rezidualni rizik je rizik koji ostaje nakon što se poduzmu mjere i radnje za smanjenje učinka i vjerojatnosti nepovoljnog događaja, uključuju i kontrolne aktivnosti u smislu reagiranja na rizik.

Učinak je kvantitativna mjera posljedice nastanka rizika.

Vjerojatnost je kvantitativna mjera za mogućnost nastanka rizika.

Vrste rizika

Članak 4.

(1) Na Veleučilištu se unutarnji rizici dijele na strateške i operativne rizike:

- strateški rizici - rizici u području strategije i politike kvalitete Veleučilišta, upravljanja ljudskim potencijalima, reputacijski rizik, rizici povezani sa organizacijskom strukturom, organizacijskom klimom i motivacijom, stil vođenja, kultura organizacije, sustav nagrađivanja, upravljanja financijama i troškovima, nadzorni sustav,

- operativni rizici - rizici u poslovnim procesima i projektima, pravna regulativa i zakonitost postupanja, kompetencije osoblja, informatički rizici, sigurnost informacija i podataka, komunikacija, sigurnost na radu.

(2) Vanjski rizici su rizici koji mogu utjecati na rad i učinkovitost Veleučilišta i dolaze iz vanjskog društvenog, pravnog, političkog i poslovnog okruženja te rizici elementarnih nepogoda.

II. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Sustav upravljanja rizicima

Članak 5.

Sustav upravljanja rizicima Veleučilišta obuhvaća:

- strateško upravljanje rizicima u kojima Veleučilište sustavno upravlja rizicima povezanim sa svojim upravljačkim aktivnostima planiranja, organiziranja, vođenja i nadzora rada te upravljanja ljudskim resursima;

- kontinuiran razvoj procesa upravljanja rizicima kao dio ukupne strategije razvoja Veleučilišta, kao i provođenje te strategije;

- efikasno upravljanje rizicima u poslovnim procesima Veleučilišta;

- sustavno i sveobuhvatno razmatranje svih rizika, prošlih, sadašnjih, a naročito budućih, koji okružuju Veleučilište;

- dokumentiranje upravljanja rizicima.

Proces upravljanja rizicima

Članak 6.

(1) Upravljanje rizicima je proces utvrđivanja, procjenjivanja i praćenja rizika, uzimajući u obzir ciljeve Veleučilišta, te poduzimanja potrebnih aktivnosti u svrhu smanjenja rizika.

(2) Proces upravljanja rizicima sastoji se od četiri faze:

- Planiranje obuhvaća uspostavu konteksta odvijanja procesa i postavljanje ciljeva;
- Provedba obuhvaća procjenu rizika koja uključuje identifikaciju rizika koji bi mogli spriječiti, umanjiti, odložiti ili povećati postizanje ciljeva, analizu rizika, procjenu rizika za koje se razmatra područje potencijalnih posljedica i njihove pojave, postupanje po riziku, provođenje akcijskih planova
- Provjera obuhvaća kontrolne aktivnosti i praćenje efikasnosti svih aktivnosti i koraka procesa;
- Poboljšanje obuhvaća praćenje rizika i izvješćivanje o rizicima.

III. PLANIRANJE

Utvrđivanje konteksta

Članak 7.

(1) Prije provedbe okvira za upravljanje rizikom, moraju se procijeniti vanjski i unutarnji kontekst Veleučilišta.

(2) Vanjski kontekst promatranja uključuje:

- društveni, kulturni, politički, pravni, regulatorni, financijski, tehnološki i ekonomski aspekt, u prirodnom i konkurentskom okruženju, na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini - ključne pokretače i trendove koji imaju utjecaj na ciljeve Veleučilišta i odnose s uočenim i vrednovanim vanjskim zainteresiranim stranama (dionicima).

(3) Utvrđivanje unutarnjeg konteksta je prepoznavanje onih faktora unutar Veleučilišta koji imaju utjecaja na ostvarenje ciljeva, kao što su organizacijska struktura, kapaciteti, međusobni odnosi zaposlenih, odnosi sa studentima i komunikacija unutar Veleučilišta i drugi faktori sa utjecajem na ciljeve Veleučilišta.

Utvrđivanje ciljeva

Članak 8.

(1) Polazna osnova za utvrđivanje rizika su ciljevi. Potrebno je prepoznati ciljeve kojima prijete opasnost neostvarenja ukoliko se ne provede utvrđivanje rizika i ne ocijeni njihov utjecaj.

(2) Veleučilište dijeli ciljeve na:

- strateške ciljeve koji se izvode iz misije i vizije Veleučilišta, te se postavljaju tijekom procesa strateškog planiranja;

- operativne ciljeve koji su sadržani u poslovnim procesima, te se postavljaju prilikom operativnog planiranja na razini katedri Veleučilišta.

IV. PROVEDBA - PROCJENA RIZIKA

Identifikacija rizika

Članak 9.

(1) Procjena rizika sastoji se od identifikacije rizika, analize i vrednovanja rizika.

(2) Identifikacija rizika je početna aktivnost u procesu upravljanja rizicima. Potrebno je identificirati ključne rizike za ostvarenje ciljeva.

(3) Na Veleučilištu se primjenjuju dva pristupa utvrđivanja rizika:

- pristup odozgo prema dolje - na najvišoj hijerarhijskoj razini razmatraju se rizici vezani uz strateške ciljeve;

- pristup odozdo prema gore - uključuje sve nastavno osoblje i druge zaposlene koji provode aktivnosti u poslovnim procesima, te identificiraju i upravljaju rizicima na razini operativnih rizika. Navedeni pristupi mogu se nadopunjavati.

Metode identifikacije rizika i opis rizika

Članak 10.

(1) Kod utvrđivanja rizika na Veleučilištu koriste se sljedeće metode:

- prethodno iskustvo - korištenje podataka iz prethodnih razdoblja - podaci iz prethodnih razdoblja ili drugih izvora dragocjeni su za utvrđivanje učestalosti javljanja i utjecaja nepoželjnih događaja. Ovo uključuje podatke i analize o realizaciji planskih dokumenata;

- upitnici (check liste) - ovom metodom svaki se rizik razmatra prema unaprijed pripremljenom upitniku. Prilikom pripreme upitnika koristi se poznavanje problema i rizika;

- rasprave (brainstorming) - radionice se organiziraju na različitim razinama, te se usmenim putem iznose stavovi i mišljenja o mogućim rizicima koji prijete ostvarenju strateških i operativnih ciljeva, a temelje se na činjenici da različite osobe s različitim iskustvom i znanjem određenom problemu pristupaju različito;

- pisane rasprave (paperstorming) - kod kojih je se mišljenja i stavovi zaposlenici iznose odvojeno, u pisanom obliku, a zatim voditelj radionice provodi analizu i po potrebi provode raspravu.

(2) Povjerenstvo za upravljanje rizicima na Veleučilištu odabire i provodi metodu identifikacije rizika ili njihovu kombinaciju.

3) Prilikom opisa rizika potrebno je jasno formulirati, odnosno opisati utvrđeni rizik uzimajući u obzir glavni uzrok rizika, te potencijalne posljedice rizika. Za opis rizika odgovorni su nastavnici i drugi zaposlenici koji sudjeluju u postupku identifikacije rizika.

Analiza rizika

Članak 11.

- (1) Analiza rizika uključuje razmatranje uzroka i izvora rizika, njegove pozitivne i negativne posljedice, kao i vjerojatnost da će se te posljedice pojaviti.
- (2) Analiza rizika obuhvaća i procjenu već postojećih kontrola i razinu preostalog (rezidualnog) rizika u odnosu na postavljeni cilj.
- (3) Za analizu rizika na Veleučilištu odgovorno je Povjerenstvo za upravljanje rizicima (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

Procjena rizika

Članak 12.

- (1) Nakon što su rizici utvrđeni, opisani i analizirani potrebno ih je procijeniti kako bi se rangirali, utvrdili prioriteta i pružile informacije za donošenje odluka na koje rizike je potrebno više usmjeriti pažnju.
- (2) Kod procjene rizika promatraju se troškovi, vrijeme, kvaliteta i ostali elementi od važnosti za procjenu.
- (3) Rizici se procjenjuju na osnovu konačnog utvrđivanja posljedica i vjerojatnosti.
- (4) Procjena posljedica rizika obuhvaća:
 - procjenu značajnosti posljedica ako se rizik ostvari;
 - bodovanje posljedica ocjenama od 1 do 3, gdje ocjena 1 znači da će događaj imati malenu posljedicu, dok ocjena 3 znači da će imati veliku posljedicu na ciljeve Veleučilišta.
- (5) Procjena vjerojatnosti rizika obuhvaća:
 - procjenu vjerojatnosti nastanka rizika koja se izvodi nakon procjene posljedica;
 - procjenjuje se kolika je vjerojatnost da se rizik ostvari;
 - vjerojatnost se boduje ocjenama od 1 do 3 gdje ocjena 1 znači da je vjerojatnost mala, dok ocjena 3 znači da je vjerojatnost velika.
- (6) Procjena ukupne izloženosti riziku:
 - proizlazi iz procjene posljedice i vjerojatnosti;
 - služi da se utvrde prioriteta, odnosno najznačajniji rizici kojima se posvećuje dodatna pažnja prilikom upravljanja rizicima;
 - potrebno je uspostaviti i procijeniti ukupnu izloženost riziku kroz matricu (3x3), gdje se povezuju posljedica (apscisa) i vjerojatnost (ordinata);

- ukupna izloženost riziku dobiva se množenjem bodova posljedice s bodovima vjerojatnosti (najmanja izloženost je 1 bod, a najveća 9 bodova);
- ukupna izloženost riziku može biti niska (ocjena 1 i 2), srednja (ocjena 3 i 4), visoka (ocjena 6 i 9);
- kritičnim se smatra ako je rizik ocijenjen najvišim ocjenama 6 ili 9;
- ukupna izloženost riziku može se prikazati i na „matrici semafora“ bojama. Zelena označava nisku izloženost riziku, žuta srednju izloženost riziku i crvena veliku izloženost riziku.

(7) Prilikom procjene razlikuju se dvije razine rizika:

- Inherentna razina rizika - razina rizika prije provedbe postupanja po rizicima. Na ovoj razini ne postoji kontrola i faktori koji ublažavaju rizik ili se u promatranju ne uzimaju u obzir uspostavljene kontrole;
- Rezidualna razina rizika - razina rizika poslije provedbe postupanja po rizicima, kada se uzimaju u obzir postojeće kontrole koje ublažavaju rizik.

(8) Nakon procjene inherentne razine rizika određuje se rezidualna razina rizika uzimajući u obzir učinkovitost postojećih kontrola putem stalnog praćenja (monitoring i pregled) i izvješća.

Pri tom se može utvrditi:

- da nema kontrole,
- da su kontrole neučinkovite,
- da su djelomično učinkovite
- da su posve učinkovite

(9) Procjenu rizika na Veleučilištu organizira i provodi Povjerenstvo najmanje jednom godišnje a prema potrebi i češće. Svi zaposlenici Veleučilišta dužni su sudjelovati u aktivnostima procjene rizika u procesima koje provodi Veleučilište.

Postupanje po rizicima

Članak 13.

(1) Upravljanje rizicima ima za cilj smanjiti vjerojatnost potencijalnog događaja i negativnu posljedicu koju on izaziva.

(2) Vjerojatnost i posljedica smanjuju se odabirom prikladnog postupanja po riziku.

(3) Prema riziku se može postupati na četiri načina:

- Prihvaćanjem rizika - prihvaćanje rizika bez poduzimanja dodatnih radnji. Mogućnosti za poduzimanjem određenih mjera su ograničene ili troškovi poduzimanja mjera su nerazmjerni u odnosu na moguće koristi, s tim da rizik treba pratiti kako bi se osiguralo da ostane na prihvatljivoj razini;

- Smanjenjem ili ublažavanjem rizika - to je uobičajeno postupanje po riziku i ono podrazumijeva poduzimanje radnji i donošenja odluka kako bi se smanjila vjerojatnost ili posljedica rizika. Radnje za ublažavanje rizika su kontrolne aktivnosti radi zadržavanja rizika na prihvatljivoj razini;

- Izbjegavanjem rizika - potpuno ili djelomično izbjegavanje postiže se drugačijim provođenjem određenih aktivnosti;

- Prenošanjem rizika - prenošenje rizika trećoj strani ili dijeljenje rizika s trećom stranom.

(4) Prilikom sagledavanja postupanja po riziku razmatraju se prilike za iskorištavanje pozitivnog učinka, odnosno pojava slučajeva koji nude pozitivne prilike, a da ne stvaraju prijetnje.

(5) Postupanje po riziku provodi se kroz Akcijski plan koji izrađuje Povjerenstvo i prihvaća dekan Veleučilišta.

Dokumentiranje upravljanja rizicima

Članak 14.

(1) Proces upravljanja rizicima provodi se kroz propisane dokumente.

(2) Dokumentiranje je jedan od ključnih elemenata upravljanja rizicima.

(3) Dokumentaciju upravljanja rizicima čine:

- prikaz identifikacije (utvrđivanje) rizika;
- prikaz vrednovanja (procjene) rizika i matrica semafora;
- izvješća o upravljanju rizicima;
- obrazac Registar rizika;
- obrazac Akcijski plan.

Komunikacija i edukacija

Članak 15.

(1) Komunikacija o upravljanju rizicima na Veleučilištu osigurava:

- širenje svjesnosti o važnosti upravljanja rizicima;
- prepoznavanje prioritetnih rizika te odgovornosti;
- traženje i primanje odgovarajućih informacija i prenošenje stečenih iskustava o upravljanju rizicima na sve zaposlenike;
- planiranje radnji za rizike čija razina nije prihvatljiva;
- uvjerenje da su rizici koji se smatraju prihvatljivim pod kontrolom.

(2) Edukacija iz područja upravljanja rizicima obuhvaća:

- upoznavanje sa metodama utvrđivanja i procjene rizika;

- radionice u vezi utvrđivanja rizika prilikom izrade dokumentacije propisane člankom 14. ovog Pravilnika;

- ostale potrebne edukacije u organizaciji Veleučilišta ili drugih institucija.

(3) Edukaciju u vezi s upravljanjem rizicima organizira i provodi Povjerenstvo samostalno i uz sudjelovanje stručnih i ovlaštenih osoba i institucija.

V. PROVJERA

Kontrolne aktivnosti

Članak 16.

(1) Razlog za poduzimanje kontrolnih aktivnosti je sprečavanje mogućnosti nastanka rizika, odnosno ublažavanje posljedica kad rizici nastupe.

(2) Kontrolne aktivnosti mogu biti:

- direktivne kontrole - kontrole koje usmjeravaju proces u željenom smjeru u svrhu ostvarenja cilja;

- preventivne kontrole - kontrole koje ograničavaju mogućnost nastanka rizika;

- detektivne kontrole - kontrole oblikovane radi otkrivanja ili utvrđivanja prilika u kojima su se rizici javili;

- korektivne kontrole - kontrole oblikovane radi ispravljanja rizika.

(3) Kontrolne aktivnosti trebaju biti razmjerne riziku tako da troškovi i uloženi naponi kontrole ne premašuju koristi od upravljanja rizikom.

(4) Odabrane kontrolne aktivnosti pojedinog rizika potrebno je utvrditi kod procjene rizika i uvrstiti u Akcijski plan i Registar rizika.

(5) Za kontrolne aktivnosti odgovorni su rukovodstvo Veleučilišta, voditelji katedri i drugi zaposlenici u skladu s Akcijskim planom.

VI. POBOLJŠANJE

Aktivnosti praćenja

Članak 17.

(1) Upravljanje rizicima, kao kontinuiran proces uključuje praćenje utvrđenih rizika i trajno poboljšavanje.

(2) Osnovni razlozi poduzimanja nadzornih aktivnosti su:

- preispitivanje i ocjenjivanje provedenih metoda i tehnika kroz cjelokupni proces upravljanja rizicima;
- utvrđivanja da li su svi rizici povezani sa ciljevima i da li su svi ciljevi uzeti u obzir pri utvrđivanju i ažuriranju rizika;
- zadržavanja učinkovitosti postupanja po riziku;
- stjecanja sigurnosti o djelotvornosti upravljanja rizicima i utvrđivanja situacija u kojima su potrebne i druge radnje.

(3) Povjerenstvo i voditelji katedri kontinuirano provjeravaju funkcioniraju li u praksi predložene kontrolne aktivnosti i sprječavaju ili ublažavaju određeni rizik.

(4) Voditelji katedri obvezni su izrađivati godišnja izvješća o aktivnostima vezanim uz upravljanje rizicima.

(5) Povjerenstvo za unutarnju prosudbu Veleučilišta u sklopu odvojenog procesa provedbe unutarnje prosudbe donosi Izvješće o upravljanju rizicima za promatrano razdoblje.

(6) Povjerenstvo na osnovu dostavljenih izvješća o aktivnostima vezanim za upravljanje rizicima izrađuje objedinjeno Izvješće o upravljanju rizicima koje dostavlja rukovodstvu Veleučilišta na ocjenu.

(7) Izvješće o upravljanju rizicima dostavlja se na usvajanje Vijeću Veleučilišta.

VII. ODGOVORNOSTI

Članak 18.

(1) Rukovodstvo Veleučilišta odgovorno je za:

- određivanje i ostvarivanje ciljeva u strateškim i operativnim procesima Veleučilišta;
- uspostavu djelotvornog sustava upravljanja rizicima koji će pomoći u ostvarenju postavljenih ciljeva;
- utvrđivanja smjernica upravljanja rizicima na Veleučilištu;
- nadzor cjelokupnog sustava upravljanja rizicima Veleučilišta;
- stvaranje uvjeta za nesmetanu provedbu svih aktivnosti vezanih uz upravljanje rizicima.

(2) Predsjednik Povjerenstva odgovoran je za:

- planiranje, organiziranje i provedbu procesa upravljanja rizicima;
- poticanje kulture upravljanja rizicima i davanje podrške zaposlenicima u djelotvornom upravljanju rizicima;
- primjerenu edukaciju zaposlenih o upravljanju rizicima.

(3) Voditelji katedri odgovorni su za:

- nadzor provedbe aktivnosti upravljanja rizicima u poslovnim procesima Veleučilišta;

- objedinjavanje i podnošenje izvješća o provedenim aktivnostima nastavnika u procesu upravljanja rizicima, na područjima rada koja obuhvaćaju kolegiji pojedine katedre;
- suradnju i pomoć aktivnostima Povjerenstva.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prijelazne odredbe

Članak 19.

(1) Povjerenstvo je dužno izraditi i dostaviti rukovodstvu Veleučilišta na suglasnost početnu procjenu rizika najkasnije 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

(2) Povjerenstvo će nakon početne procjene rizika Veleučilišta izraditi Registar rizika Veleučilišta i Akcijski plan najkasnije 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Završne odredbe

Članak 20.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osam dana od objavljivanja na mrežnoj stranici Veleučilišta.

KLASA: 602-01/23-01/8
URBROJ: 511-01-121-23-17
Zagreb, 20. rujna 2023.

DEKAN
izvi prof. dr. sc. Zlata Orlović, prof. struč. stud.

Pravilnik Veleučilišta o upravljanju rizicima objavljen je na mrežnim stranicama Veleučilišta dana 4. 10. 2023.

Tajnik Veleučilišta
Dušan Miliwojević, dipl iur.